

2026-09-03
Ju2026/01998

Justitiedepartementet

Polismyndigheten
106 75 Stockholm

Åklagarmyndigheten
114 85 Stockholm

Uppdrag att stärka arbetet mot mängdbrott

Regeringens beslut

Regeringen ger Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten i uppdrag att stärka arbetet med att förebygga, utreda och lagföra mängdbrott.

Syftet med uppdraget är att minska mängdbrotten genom att säkerställa att de reformer som genomförts och lagändringar och verktyg som myndigheterna har till sitt förfogande nyttjas fullt ut och på ett ändamålsenligt sätt.

Inom ramen för uppdraget ska myndigheterna:

- utveckla arbetssätt, gemensamt och inom respektive myndighet, som möjliggör att det förebyggande arbetet mot mängdbrott kan stärkas och utredning och lagföring av dessa brott kan öka,
- utveckla samverkan med relevanta privata och offentliga aktörer, nationellt och internationellt, för att förbättra lägesbilden, stärka arbetet med att förebygga, utreda och lagföra mängdbrott,
- redogöra för vidtagna åtgärder och göra en bedömning av resultat och effekter, samt
- lämna förslag på ytterligare åtgärder som kan minska mängdbrottsligheten och stärka det myndighetsgemensamma arbetet.

Uppdraget ska genomföras inom befintliga ekonomiska ramar.

Uppdraget ska genomföras i samråd med Brottsförebyggande rådet (Brå) och andra myndigheter som är relevanta för uppdragets syfte. Information

och erfarenheter ska också inhämtas från relevanta aktörer inom näringslivet, bl.a. handeln och banksektorn, och inom civilsamhället.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 22 september 2027. Polismyndigheten ska vara sammanhållande för redovisningen av uppdraget.

Bakgrund

Kriminologisk forskning visar att en relativt liten grupp individer står för en oproportionerligt stor del av den samlade brottsligheten i samhället. Mängdbrott utgör en betydande del av den brottslighet som dessa individer begår.

Mängdbrottslighetens sammansättning har förändrats över tid. Många traditionella mängdbrott, såsom bostadsinbrott, bilstölder och andra tillgreppsbrott, har minskat. Brå konstaterar att de brottsbekämpande myndigheternas nya verktyg och arbetssätt har underlättat myndigheternas arbete och troligen bidragit till att minska antalet gränsöverskridande stölder (Brå 2026:22). Bedrägeribrottsligheten har däremot ökat kraftigt och blivit mer digital, internationell och ekonomiskt omfattande.

Polismyndigheten ser också en allt tydligare koppling mellan mängdbrott och organiserad, gränsöverskridande brottslighet. Polismyndigheten bedömer att en stor andel av bostadsinbrotten och stölder av motorfordon utförs av kriminella organiserade nätverk. I den myndighetsgemensamma lägesbilden 2025 över den organiserade brottsligheten konstateras att flera av de individer som är aktiva inom olika former av bedrägerier även ägnar sig åt annan brottslighet, och att brottsvinsterna från bedrägerier återinvesteras i narkotika och vapen.

Mängdbrott påverkar enskilda och företag i betydande utsträckning, oavsett det finns ett samband med organiserad brottslighet eller inte. Brottsligheten leder till direkta ekonomiska förluster genom stölder, bedrägerier och skadegörelse samt till ökade kostnader för säkerhetsåtgärder, administration och försäkringar. Brottsligheten kan också minska företagens vilja att investera och expandera samt minska tryggheten i samhället.

Såväl Riksrevisionen som Brå har granskat Polismyndighetens arbete med mängdbrott och har konstaterat att det finns behov av att utveckla detta arbete (Riksrevisionen 2024:2 och Brå 2026:7).

Regeringen har under mandatperioden lagt fram flera reformer för att stärka samhällets reaktion mot återfall i brott och flerfaldig brottslighet. Sedan 2023 tillämpas arbetssättet snabbare lagföring i hela landet (prop. 2021/22:279). Snabbare lagföring är en effektiv arbetsmetod, där bl.a. polis, åklagare och domstolar samverkar genom hela lagföringskedjan med det gemensamma målet att åstadkomma en snabb prövning.

Den 13 augusti 2026 antog riksdagen förslagen i propositionen Ett nytt straffrättsligt påföljdssystem (prop. 2025/26:297). Reformen innebär bland annat att dagens mängdrabatt slopas och att tillkommande brott ges ett större genomslag i straffmätningen vid flerfaldig brottslighet. Regeringen har bemyndigats att besluta om när bestämmelserna ska träda i kraft och har aviserat att reformen ska träda i kraft så snart som möjligt. Reformen innebär att fler av de brott som en person begår kommer att tillmätas större betydelse vid straffmätningen. För att reformens syften ska kunna uppnås är det därför viktigt att fler brott klaras upp och den samlade brottsligheten hos lagöverträdare i större utsträckning identifieras, utreds och lagförs. Det är också angeläget att sådana brott i högre utsträckning än i dag kan förebyggas.

Den senaste kartläggningen av det som kallades högaktiva lagöverträdare gjordes 2014 av Brå. Studien visade att gruppen bestod av närmare 12 000 individer som stod för drygt 60 procent av alla brott som lagfördes under den studerade perioden (Brå kortanalys 6/2014). Sedan dess har brottslighetens sammansättning förändrats genom bland annat ökad digitalisering, kraftigt ökad bedrägeribrottslighet och starkare kopplingar mellan mängdbrott och organiserad brottslighet. Regeringen har därför gett Brå i uppdrag att ta fram ett uppdaterat kunskapsunderlag av den grupp individer som står för en stor del av den totala brottsligheten i samhället (Ju2026/01895).

Skälen för regeringens beslut

Under senare år har omfattande reformer, resursförstärkningar och operativa insatser genomförts för att stärka samhällets förmåga att bekämpa den grova organiserade brottsligheten och det grova våldet. Arbetet har varit

nödvändigt och bidragit till att stärka de brottsbekämpande myndigheternas förmåga att förebygga och bekämpa den allvarligaste brottsligheten.

Samtidigt kvarstår utmaningar när det gäller att minska antalet mängdbrott genom att förebygga, utreda och lagföra mängdbrottslighet. Trots betydande resurstillskott och flera reformer finns det behov av att säkerställa att arbetet mot mängdbrottslighet ges tillräcklig uppmärksamhet och att de reformer, arbetssätt och verktyg som har utvecklats under senare år används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt även inom detta område.

Mängdbrottsligheten utgör en viktig del av den kriminella ekonomin och orsakar betydande kostnader för enskilda, företag och samhället i stort. Brottsligheten leder till ekonomiska förluster, ökad otrygghet och minskat förtroende för rättsväsendets förmåga att upprätthålla lag och ordning. Arbetet mot mängdbrott behöver bedrivas i nära samverkan med många olika aktörer, däribland näringslivet, civilsamhället och aktörer verksamma inom det brottsförebyggande området eller som ger stöd till brottsoffer. Regeringen bedömer därför att det samlade arbetet med att förebygga, utreda och lagföra mängdbrott behöver stärkas.

På regeringens vägnar

Gunnar Strömmer

Sophia Busk

Kopia till

Brottsförebyggande rådet
Ekobrottsmyndigheten
Skatteverket
Tullverket